

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula / 7
Titulació	Màster Universitari de Formació del Professorat
Crèdits	3
Període d'impartició	Anual
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Margarita Vives Barceló marga.vives@uib.es	09:30	11:30	Dimecres	02/09/2019	31/07/2020	B-204

Contextualització

Al llarg de l'assignatura es treballa i reflexiona sobre la convivència escolar des d'una visió sistèmica i comunitària. Així mateix, es realitza un anàlisi dels principals conflictes que poden sorgir en el centre i dins l'aula, incidint en la prevenció, detecció i intervenció. L'assignatura està inclosa dins el bloc "1.2. Procesos y contextos educativos"

Assignatura inclosa dins el bloc "1.2. Processos i contextes educatius".

Descriptors: Convivència escolar, gestió de conflictes escolars, mediació i negociació, assetjament escolar, ciberassetjament, coeducació, diversitat sexual i de gènere, violència de gènere en joves.

Requisits

Sense requisits, excepte els que s'exigeixen pel Màster de Formació del Professorat en general.

Es recomana una actitud participativa i de respecte, així com una capacitat de treball i reflexió vers els continguts a treballar. També es recomana tenir present els continguts i competències de les altres assignatures genèriques que es van treballant de forma paral·lela de cara a enriquir les aportacions dels alumnes.

Competències

Específiques

- * Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten a alumnes amb diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge.

Guia docent

- * Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge que, basant-se en el treball individual i cooperatiu, facilitin l'aprenentatge de la matèria i fomentin l'educació en valors, la igualtat de drets, la ciutadania, el respecte als drets humans i la contribució individual i col·lectiva a la sostenibilitat social i ambiental.
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula i desenvolupar les estratègies adequades per estimular l'esforç, promoure l'aprenentatge autònom, la confiança i iniciativa personal i fomentar un clima positiu de convivència.
- * Participar en la definició del projecte educatiu i en les activitats generals del centre atenent a criteris de millora de la qualitat, atenció a la diversitat, prevenció de problemes d'aprenentatge i de convivència.
- * Analitzar i qüestionar les pròpies concepcions sobre els distints aspectes relacionats amb la professió docent.

Genèriques

- * Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que facilitin la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

La proposta de continguts es fonamenta en quatre blocs principals; el primer referit a la conceptualització del conflicte i als conceptes que s'hi relacionen; dins aquest primer bloc, també es treballarà l'aspecte legislatiu, bàsic per a la funció docent i que, alhora, servirà per a articular el treball de grup.

El segon bloc enllaça el treball realitzat a l'anterior bloc treballant sobre la teoria del conflicte, de la seva gestió positiva i insereix en algunes metodologies exitoses, com ara la mediació, la negociació escolar, la conciliació i els cercles restauratius.

A continuació, s'aborden propostes d'intervenció en situacions específiques com ara el ciberbullying o la violència masclista en els joves.

Acabem els blocs amb un dedicat especialment al professorat, especialment en el tema del burn out i en estratègies per a evitar-ho.

Al ser una assignatura genèrica, tindrà elements en comú amb les altres genèriques, especialment amb l'assignatura Societat, Família i Educació. Aquests elements en comú s'han d'analitzar com a complementaris, per tal de poder tenir una visió global i, alhora, poder anar enriquint l'aprenentatge de l'alumne/a.

Continguts temàtics

1. Clima a l'aula i convivència a l'aula
  - 1.1. Conceptualització de la convivència
  - 1.2. El pla de convivència
2. Interaccions professor-alumne, alumne-alumne
  - 2.1. La cohesió dins l'aula i el pla d'acció tutorial com eina per millorar les relacions.
  - 2.2. Les pràctiques restauratives
3. Mediació i negociació

Guia docent

- 3.1. Els programes de medicació entre iguals
- 3.2. Cibermentors, tutoria entre iguals i altres programes preventius
- 4. Conflictes a l'aula: estratègies metodològiques, disciplinars i d'organització del treball.
  - 4.1. Assetjament i ciberassetjament entre iguals
  - 4.2. Coeducació vs violència de gènere
  - 4.3. Detecció i intervenció en situacions de desprotecció i maltractament.
- 5. Rol del professorat i rol de l'alumnat
  - 5.1. "Moobing" i la "síndrome del burnout"
  - 5.2. La cura del professional de l'educació.
- 6. Pràctiques de simulació i estudi de casos.

Metodologia docent

L'assignatura desenvolupa continguts formatius teòrics relacionats amb les diverses funcions que desenvolupa el professorat en el centre educatiu com a part activa d'un grup, com a membre d'un equip docent, com a participant de diversos modes de gestió de centre,...

A través de "Campus Extens - UIBDigital" mitjançant la plataforma de teleeducació Moodle, es posa a disposició de l'alumnat els continguts de l'assignatura i es treballa a través de tasques individuals i un treball grupal.

La metodologia formativa és variada: explicacions teòriques, lectures, visionatge de vídeos, role-playing,...

Les activitats pràctiques individuals i de grup es desenvolupen també en més del 50% de les classes presencials.

La docència es fa en gran grup o en grup mitjà, treballant en activitats teòriques i pràctiques.

Així mateix, es realitza un treball pràctic en petit grup relacionat amb els continguts del curs que s'explicarà al detall a l'inici d'aquesta assignatura.

Aprofitant que existeix un petit període de pràctiques abans de la darrera sessió, el darrer dia es realitzarà una sessió de reflexió sobre les pràctiques docents realitzades i la convivència.

Volum de treball

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBDigital. Aquest cronograma inclourà, al menys, les dates de lliurament del treball i la carpeta d'aprenentatge.

Activitats de treball presencial (0,8 crèdits, 20 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Classes teòrico-pràctiques i tallers	Grup gran (G)	L'assignatura està desenvolupada en classes teòrico-pràctiques i tallers on es treballaran els continguts. Aquestes classes i tallers contemplaran activitats a desenvolupar a la carpeta d'aprenentatge.	20

Guia docent

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (2,2 crèdits, 55 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Elaboració de la carpeta d'aprenentatge	L'alumne/a realitzarà una carpeta d'aprenentatge o portfoli a partir d'unes pautes que es donaran el primer dia de classe i que estaran relacionats amb els continguts de l'assignatura.	30
Estudi i treball autònom individual o en grup	Tasques en grup	Treball virtual en grup a través de la plataforma Moodle que ajudarà al desenvolupament dels aprenentatges així com al foment de la reflexió sobre aquests. Realització d'una recerca i posterior anàlisi de plans de convivència o dels plans de coeducació.	25

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura serà

1. Avaluació dels continguts teòrics i pràctics (60%), a partir del que es treballi a l'aula i amb el suport de material accessible a Campus Extens. Carpeta d'aprenentatge.
2. Avaluació de la tasca grupal (40%) Pla de convivència. Treball en grup.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Classes teòrico-pràctiques i tallers

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	L'assignatura està desenvolupada en classes teòrico-pràctiques i tallers on es treballaran els continguts. Aquestes classes i tallers contemplaran activitats a desenvolupar a la carpeta d'aprenentatge.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Elaboració de la carpeta d'aprenentatge

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	L'alumne/a realitzarà una carpeta d'aprenentatge o portfoli a partir d'unes pautes que es donaran el primer dia de classe i que estaran relacionats amb els continguts de l'assignatura.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Tasques en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Treball virtual en grup a través de la plataforma Moodle que ajudarà al desenvolupament dels aprenentatges així com al foment de la reflexió sobre aquests. Realització d'una recerca i posterior anàlisi de plans de convivència o dels plans de coeducació.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 40% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- Decret 121/2010, de 10 de desembre pel qual s'estableixen els drets i deures dels alumnes i les normes de convivència als centres docents no universitaris de les Illes Balears. BOIB 187 § 27839 (2010)
- Conselleria d'Educació i Universitat. Govern Balear (2016) "Protocol de prevenció, detecció i intervenció en l'assetjament escolar en els centres sostinguts amb fons públics de les Illes Balears". Disponible a http://weib.caib.es/Documentacio/assetjament_escolar/protocol_.htm
- Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (2017) Disponible a http://www.caib.es/sites/convivexit/ca/mena_presentaciaa2/?campa=yes
- Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gays, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar la LGTBI fòbia § BOE 157 (30 de juny 2016); BOIB 69 (2 juny 2016).
- Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes § boe 202 (22 d'agost de 2016); BOIB 099 (4 d'agost de 2016).
- Orte, C., Vives, M i Escoda, M. (2015) "Convivencia y escuela" a March, M.X. i Orte, C. (coord) La pedagogia social y la escuela (pp 123-142). Madrid: Octaedro.

Bibliografia complementària

Guia docent

- Beane, A. L. (2006) Bullying. Aulas libres de acoso. Editorial Graó. Barcelona.
- Boqué, C. M. (2005) Temps de mediació: taller de formació de mediadors i mediadores en l'àmbit educatiu. Editorial CEAC Barcelona.
- DíazAguado, M.J. (s.f.) Convivencia escolar y prevención de la violencia. Ministerio de Educación y Ciencia http://www.ite.educacion.es/w3/recursos2/convivencia_escolar/index.html
- Fernández, I., Villoslada, E. & Funes, S. (2002) Conflicto en el centro escolar. El modelo del alumno ayudante como estrategia de intervención educativa. Madrid: La Catarata
- Fierro-Evans, C. & Carbajal-Padilla, P. (2019) Convivencia escolar: una revisión del concepto. Psicoperspectivas, 18 (1)
- Fumero, K.; Moreno, M. & Ruíz, C. (2016) Escuelas libres de violencias machistas. Palma. Edicions UIB.
- Galdon, A. (2019) Convivència: Escape Room contra l'assetjament escolar. Guix, Elements d'acció educativa, 455, 7-8
- Gázquez Linares, J.J. et al (2007) Mejora de la convivencia y programas encaminados a la prevención del acoso escolar.. Almería: Grupo Editorial Universitario.
- Hopkings, B. (2019) Pràctiques restauratives a l'aula. L'enfocament restauratiu en el teu dia a dia. Palma: Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar.
- Hopkings, B. (2019) Temps de cercle i reunions en cercles. Palma: Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar.
- Monjas, M.I. (Dir.) (2007) Cómo promover la convivencia. Programa de Asertividad y Habilidades sociales (PAHS).Madrid: Editorial
- Salvà, F; Roselló, M.R.; Quintana, E. (2018) Coeducar i prevenir la violència de gènere en l'educació secundària obligatòria. Treballs feministes. Palma: Edicions UIB.
- Schoeps, K.; Tamarit, A.; de la Barrera, U. & González, R. (2018) Effects of emotional skills training to prevent burnout syndrome in schoolteachers. Ansiedad y estrés, 25 (1) 7-13.
- Schmitz, J. (2018) Prácticas restaurativas para la prevención y gestión de conflictos en el ámbito educativo. Guía de formación. La Paz: Progettomondo.mlal
- Soletto Muñoz, H. & Otero PArga, M. (2007) Mediación y solución de conflictos: habilidades para una necesidad emergente. Madrid: Tecnos.
- Torrego, J.C. (coord.) (2006) Modelo Integrado de Convivencia. Barcelona. Graó.
- Vlanyamata, E. (coord.) (2003) Aprender del conflicto. Conflictología y educación. Barcelona: Graó.
- Viñas, J. (2004) Conflictos en los centros educativos. Cultura organizativa y mediación para la convivencia. Barcelona: Graó.

Altres recursos

PROJECTES

- I am not scared. Project. <https://iamnotscared.pixel-online.org/>
- Internet Segura <https://internetsegura.cat/>
- Internet Segura a les Illes Balears <https://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=MCRST97ZI186480&id=186480>
- Netiquétate <http://www.netiquetate.com/>
- Pantallas amigas. <https://www.pantallasamigas.net/>
- SafeDates <https://www.blueprintsprograms.org/programs/safe-dates/>

WEBS INSTITUCIONALS

- Institut per a la Convivència i l'èxit escolar. Govern Balear https://www.caib.es/sites/convivexit/ca/mena_presentaciaa2/?campa=yes
- Instituto Nacional de Ciberseguridad <http://www.inteco.es>
- Observatorio Estatal de la Convivencia Escolar <http://www.educacionyfp.gob.es/prensa/actualidad/2018/01/20180112-observatorio.html>

ALTRES LLOCS D'INTERÈS

Guia docent

Anuari de l'Educació. Illes Balears (des del 2004) <https://gifes.uib.cat/Proyectos/Anuari-Educacio-2015-Illes-Balears/>

Anuari de la Joventut. Illes Balears (des del 2018) <https://gifes.uib.cat/Proyectos/Yearbook-of-Youth-of-Balearic-Islands/>

V Congreso Internacional en Contextos Psicológicos, Educativos y de Salud (actas). Disponible en <https://formacionasunivep.com/Vcice/>

